

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KČJ/DISZ	Strana:	1 / 4
Název předmětu:	Didaktika slohové a komunikativ. výchovy		
Akademický rok:	2022/2023	Tisknuto:	24.05.2024 05:25

Pracoviště / Zkratka	KČJ / DISZ			Akademický rok	2022/2023
Název	Didaktika slohové a komunikativ. výchovy			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ano, 3 Kred.			Forma zakončení	
Rozsah hodin	Seminář 2 [HOD/TYD]				
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Zápočet před zkouškou	ANO
Letní semestr	10 / -	0 / -	0 / -	Počítán do průměru	ANO
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Min. (B+C) studentů	10
Rozvrh	Ano			Opakovaný zápis	NE
Vyučovací jazyk				Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Volně zapisovatelný předmět	Ano			Počet dnů praxe	0
Hodnotící stupnice	1 2 3 4			Hodn. stup. zp. před zk.	S N
Počet hodin kontaktní					
Automat. uzn. záp. před zk.	Ano v případě předchozího hodnocení 4 nebo nic.				
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Vybavit studenty učitelství pro ZŠ kompetencemi potřebnými pro výuku komunikační a slohové výuky v souladu s RVP pro základní školy.

Požadavky na studenta

Jako téma seminární práce si student zvolí učivo týkající se libovolného slohového útvaru probíraného na 2. stupni ZŠ. Mimo odbornou literaturu a učebnice může student čerpat rovněž ze zkušeností z absolvované pedagogické praxe. Vedle požadavku didaktické efektivnosti (splnění vyučovacího cíle) bude při přípravě této vyučovací hodiny brán zřetel na didaktickou nápaditost a originalitu, dále na úsilí o účinnou motivaci k tvořivosti a samostatnosti žáků. Výsledky své práce prezentuje student ústně v semináři formou mikrovyučování.

Obsah

Obsah přednášek:

1. Seznámení studentů s náplní přednášek a seminářů. Studijní literatura. Současná koncepce vyučování slohu, RVP.
2. Pěstování mluveného projevu, hodnocení jeho stylové kvality. Mluvní cvičení.
3. Reprodukční a produkční sloh. Slohová práce a fáze její přípravy.
4. Příprava cvičné slohové práce (vypravování, popis) na základě předpisu větných vzorců.
5. Práce s osnovou a konceptem. Stylační variantnost.
6. Slohová cvičení.
7. Možnosti nácviku slohového útvaru vypravování.
8. Možnosti nácviku slohového útvaru popis.
9. Cvičné a kontrolní slohové práce, jejich frekvence a rozsah. Volba témat, motivace.
10. Hodnocení a klasifikace písemných slohových prací a metodika jejich oprav. Typy chyb.
11. Možnosti aktualizace a regionalizace učiva ve slohovém vyučování. Názornost, využívání pomůcek.
12. Prvky soutěživosti, her a dramatizace při hodinách slohu. Transformace slohových útvarů. Kreativita ve slohu.
13. Slohový výcvik v rámci komplexního jazykového rozboru.

Obsah seminářů:

Práce v seminářích bude zaměřena převážně na praktickou aplikaci poznatků z přednášek, na simulaci konkrétních modelových situací v různých fázích slohové hodiny, na společné řešení problematiky tvorby textů a pomůcek pro žáky, na práci s konceptem a vytváření stylizačních variant, na nácvik hodnocení a klasifikace žakovských slohových prací, na možnosti sestavování slohových cvičení (textových a stylizačních, konstrukčních a korekturních) aj.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** PaedDr. Jana Vejvodová, CSc. (100%)
- **Vede seminář:** Mgr. Růžena Pisková, Ph.D. (100%), PhDr. Zdeněk Suda, CSc. (50%), PaedDr. Jana Vejvodová, CSc. (50%)

Literatura

- **Doporučená:** Čechová, Marie; Styblík, Vlastimil. *Čeština a její vyučování : didaktika českého jazyka pro učitele základních a středních škol a studenty učitelství*. 2., upravené vydání, v SPN - pedagogickém nakladatelství vyd. 1. Praha : SPN - pedagogické nakladatelství, 1998. ISBN 80-85937-47-6.
- **Doporučená:** Svobodová, J. *Didaktika českého jazyka s komunikačními prvky*. Ostrava, 2003. ISBN 80-7042-301-3.
- **Doporučená:** Čechová, Marie; Styblík, Vlastimil. *Didaktika češtiny*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1989.
- **Doporučená:** Adam, Robert, kolektiv. *Gramatické rozbory češtiny : výklad a cvičení s řešeními*. Praha : Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3750-1.
- **Doporučená:** Čapek, Robert. *Líný učitel*.
- **Doporučená:** Brabcová, R. *Mluvený jazyk v teorii a praxi*. Praha, 1987.
- **Doporučená:** Brabcová, R., Vitvar, V. *Mluvený jazyk ve škole i mimo školu*. Praha, 1986.
- **Doporučená:** Vančát, Jaroslav,; Bezděk, Jiří,; Honzíková, Jarmila. *Motivace k tvořivosti na pedagogické fakultě : přístupy k tvořivosti v učitelském povolání*. 1. vyd. Plzeň : Západočeská univerzita, 2014. ISBN 978-80-261-0428-5.
- **Doporučená:** Šmejkalová, Martina. *Nové trendy v didaktice českého jazyka : sborník příspěvků z odborného semináře s mezinárodní účastí a pracovní dílny, 9. září 2011*. Praha : Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2011. ISBN 978-80-7290-603-1.
- **Doporučená:** Adam, Robert; Bozděchová, Ivana,; Dittmann, Robert,; Andrllová Fidlerová, Alena,; Chromý, Jan,; Mareš, Petr,; Rejzek, Jiří,; Synková, Pavlína; Šormová, Kateřina. *O jazyce bez hranic : a další zajímavosti ze současného zkoumání češtiny*. 2017. ISBN 978-80-7422-516-1.
- **Doporučená:** Stuchlíková, I., T. Janík a et. al. *Oborové didaktiky: vývoj ? stav ? perspektivy*. Brno, 2015. ISBN 978-80-210-7884-0.
- **Doporučená:** Štěpáník, Stanislav; Šmejkalová, Martina. *Průvodce začínajícího češtináře*. 2016. ISBN 978-80-7290-949-0.
- **Doporučená:** Suda Zdeněk. *Soubor úkolů z didaktiky mateřského jazyka pro studující učitelství 2. stupně ZŠ - II.díl*. Západočeská univerzita v Plzni, 2014. ISBN 80-7043-262-4.
- **Doporučená:** *Učebnice českého jazyka pro základní školy*.
- **Doporučená:** Hausenblas, Ondřej. *Vrátíme smysl hodinám češtiny? : Úvaha a praktický návrh, jak učinit náš vyučovací předmět hodným žakovského zájmu*. Zbuzany, 1993.
- **Doporučená:** Čechová, Marie. *Vyučování slohu : Úvod do teorie*. 1. vyd. Praha : SPN, 1985.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivita	Časová náročnost aktivity [h]
Vypracování seminární práce v magisterském studijním programu [5-100]	50
Kontaktní výuka	26
Příprava prezentace (referátu) [3-8]	10

Hodnotící metody**Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:**

Seminární práce,
Ústní zkouška,
Individuální prezentace,
komentovaná oprava seminárních prací

Odborné dovednosti - odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Ústní zkouška,
Seminární práce,
Individuální prezentace,
Demonstrace dovedností (praktická činnost),
komentovaná oprava seminárních prací

Předpoklady**Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:**

definovat a analyzovat RVP z hlediska očekávaných výstupů učení
vyjmenovat klíčové kompetence a didaktické zásady a vysvětlit jejich podstatu
objasnit systémové souvislosti mezi učivem jednotlivých jazykových rovin
vysvětlit přínos požadavku mezipředmětových vztahů, aktualizace a regionalizace učiva

Odborné dovednosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

pružně a nenásilně integrovat jednotlivé složky vyučování mateřského jazyka (jazykovou, slohovou a literární)
úspěšně začleňovat probírané jevy do jazykového systému
s ohledem na specifikum probíraného učiva a typ vyučovací hodiny vybírat a využívat vhodné (didakticky efektivní) vyučovací metody a formy práce
na základě zadaných kritérií zformulovat sérii zadání k úkolům pro komplexní jazykový rozbor určeným žákům 2. stupně ZŠ
aplikovat získané vědomosti v konkrétních simulovaných výukových situacích
lingvisticky správně a didakticky účinně řešit chybné jazykové jevy, jež jsou mu předloženy

Vyučovací metody**Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:**

Přednáška s aktivizací studentů,
Seminární výuka (badatelské metody),
Samostudium,
Diskuse,
Řešení problémů,
Demonstrace dovedností,

Odborné dovednosti - pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:

Přednáška s aktivizací studentů,
Seminární výuka (badatelské metody),
Samostudium,
Diskuse,
Demonstrace dovedností,

Řešení problémů,

Výsledky učení**Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:**

vysvětlit podstatu komunikativního pojetí vyučování a uvést několik možných aktivit vedoucích k rozvíjení mluveného projevu žáka
 vysvětlit podstatu slohové produkce a jednotlivých typů reprodukce
 objasnit didaktický problém práce s kompozicí, zejména s osnovou komunikátu
 popsat soustavu slohových cvičení
 vysvětlit funkci konceptu a problém tvorby stylizačních variant
 objasnit mechanismus testování stylové kvality žákova projevu

Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

navrhnout několik námětů pro reprodukci s obměnou a produkci
 vytvořit sérii vybraných typů slohových cvičení, včetně zadání k nim
 demonstrovat mechanismus práce s konceptem
 navrhnout konkrétní postupy při tvorbě stylizačních variant
 opravit a ohodnotit autentickou žákovskou slohovou práci

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etapa V.st.pl.		Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	1	2020	2022	Povinné předměty - obor a oborová didaktika	A	1	LS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	1	2022	2022	Povinné předměty - obor a oborová didaktika	A	1	LS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	1	2021	2022	Povinné předměty - obor a oborová didaktika	A	1	LS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	14	2022	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	LS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	17	2022	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	LS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	18	2022	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	LS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	19	2022	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	LS
Učitelství pro základní školy	Navazující	Prezenční	Učitelství českého jazyka pro základní školy	2	15	2022	Povinné předměty - didaktický modul	A	1	LS